

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Samo Nemci ne!

„N. Fr. Pr.“, evangelij naših nemškutarjev objokuje v listu od vtorka osodo ruskih Poljakov, katerim je Rusija vzela poljski jezik v šolah in uradih ter jim povsod uvela ruski jezik. To pogublja ista „N. Fr. Pr.“, katera zagovarja pri nas germanizacijo naših šol. To se ve, da je zopet odkritosrčna in to nemško odkritosrčnost moramo našim rojakom zaznamovati, s prstom pokazati onim, ki so politično slepi, ki so rojeni ljudje slovanske krvi, pa z Nemcem glasujejo proti svojemu rodu. Ona pravi: „Unsere nimmer erschütterte Ueberzeugung, dass Slavisch und Deutsch Antinomien der Geschichte bedeuten, welche kein Diplomat und kein Ereigniss überbrücken wird, erstreckt sich von dem Ganzen auch auf den Theil, von dem Slaventhum im Allgemeinen auf dass Polenthum im Besonderen.“ To se pravi s slovensko besede: Mi Nemci smo prepričani, da so si nemško in slovansko uže po zgodovini tako nasprotni reči, da nij mogoče misliti na mir mej njimi.

Tiskovna žalostna „svoboda“, ki jo mi Slovanje sedaj v liberalnej Avstriji imamo, brani nam povedati, kdo ima več uzroka sovražiti, ali Nemeec Slovana, ali Slovan Nemca. Potrjujemo le, da ima imenovano nemško glasilo popolnem historično prav, če pravi, da

je „nemško in slovansko po zgodovini protivje“, samo da na priliko od Nemcev krvavo uničeni nekdanji polabski Slovanje tega nijso krivi, ampak njih uničevalci tedanji Nemci

Za to kot Slovanje le v drugej reči odgovarjamo, namreč: Hinavskih nemških solz za porusenje poljskega življa nij treba. Poljaki so Slovanje in Rusi tudi. Poljaki če ruski jezik prevzemo nijso raznarodeni, pač pa bi bili ko bi se ponemčili. To je ravno tako, kakor če je zdaj na Nemškem visokonemški jezik pismeni jezik, a ne „plattdeutsch“ ali pa lerchenfeldsko dunajski, ali kočevski, ali gornještajski dijalekt. Vsi ti dijalekti so ostali Nemci, kakor ostanejo Poljaki; tudi poruseni Slovanje. Za to jih nij treba v imenu narodnosti milovati.

In mi zavedni Slovinci, na pr., brez oko lišev svojim nasprotnikom, ki tako naravnost izrekajo, da so sovražniki celote Slovanstva in nas posameznih delov tega Slovanstva, izpovedujemo, da prevzamemo brzo kakor le moremo ali pismeni jezik srbski, ali ruski, ali kateri bodi slovanski, samo **nemškega ne**. le Nemci nečemo biti, samo to ne, (to se ve da tudi Magjari ali ciganje nečemo postati). Zoper ponemčenje pa se hočemo boriti do smrti. In hvala bogu, da so denes uže malo drugi časi, nego so bili tačas, ko je nemški cesar Oto tretji pisal svojemu vojvodi na polabsko-slovanskej meji: „Pobijaj jih, Slovane, kakor pse.“ De-

nes prakticira to še Čerkez v Turčiji, ali tu malo višje v Evropi ne pojde več, tudi ko bi si „N. Fr. Pr.“ želela tacega veselja.

Rumunija in Grška.

Teško je vedno politikarju govoriti o tem kar bode, o tem kar se preračunuje, obeta, upa, o tem kar sama številna ali politična kombinacija govori. In v tej stvari je mnogo faktorjev baš v orijentalnem vprašanji. Srbija in Črnagora sti stopili v osodepolni boj. To je dejanje. Ali niti v tem si politikar ne upa ni tako ni inako za gotovo prorokovati. Želja njegova ga zapeljuje, da veruje v gotovo zmago Slovanstva, a protivniškega izreka se tudi boji.

Sedaj vse novine, tudi nam Slovanom neprijateljske, pripovedujejo, da je vendar le res tudi Rumunija v dejanje stopila. Tega bi se morali in mogli neizmerno veseliti, ker je velikanska podpora južnemu Slovanstvu. Ali ne upamo si prav iz celega srca tej prikazni veselja izražati, ker vemo Slovani in vidimo, da je tu vojni tovariš, potreben in dober, a ne popolnem zanesljiv. Rumuni hote iz slovanske srbske zmage žeti. Da bi le tudi tej zmagi res pomagali, pa smo zadovoljni.

Slovanstvo je mehko. Nikjer nij gospodujoče. A Slovanstvo je veliko in ima veliko bodočnost. Zato se ga bojé ostanki tujih, pozabljenih narodov, kakor so Magjari, Rumuni in Grki. Vendar pa vsi tudi uvidevajo (razen

Listek.

Velik top.

(Iz Jules Vernejevega dela „Od zemlje do meseca“ posl. Dav. Hostnik.)

(Konec.)*

... Bilo je 22. novembra. Deset dnij pozneje se je imelo zgoditi potovanje v luno. Še jedna operacija, ki je bila jako delikatna, nevarna in ki je zahtevala nezmerno previdnost. Trebalo je namreč spraviti v orjaški top onih štiritisoč liber strelnega bombaža. Kapitan Nicholl je imel preskrbeti ta posel, in ne sme se mu jemati v zlo, ako se je bal, da bi se tako grozna množica piroksilina utegnila užgati ter eksplodovati pod samim pritiskom orjaške kroglice. Amerikanci sami so bili pa poleg tega še tako brezbrizni in lehkomišljeni, da je bila opasnost še večja. Saj znamo, da so uže za federalne vojske pripravljali svoje bombe s cigaro v ustih. Barbicane si dakle izvoli najzanesljivejše delavce; delati mu morajo pred očmi, in nadeja se, da mu bode z modrostjo in previdnostjo vse posrečilo se. Zato pa tudi nij vseh štiritisoč centov bombaža dal primesti najedenkrat na kraj, kjer je bila udolbena orjaška cev, nego v zabojih po sto liber

bombaža. Vsak zaboj, ki je prišel, so razvili bosonogi delavci. Vsi parni stroji so se v okolici odstranili, in na dve milj na okolo nijsi zapazil niti najmanjšega otrinka. Celo proti solnčnim žarkom osigural je strelivo, pomisli v novembru! Delalo se je rajši po noči s pomočjo neke svitlobe, ki je šla notri do konca cevi. Ogenj se je imel električnem potem dovesti do streliva.

28. novembra so bili vsi zaboji v dnu topovem. Tudi ta del operacije se je dakle posrečil. A kako je bil v nemiru Barbicane, ko je videl, da cele trope zijalov hodi zijat k topu. Po palisadah jih je vse črno čepelo, i še v sredi zabojev v tako eksplozivno tvarino so hodili tiste smodke pušit. Vsak dan je bil predsednik besen, Maston mu je pomagal, kolikor se je dalo, podeč radovedneže proč in pobiraje tleče čike, ki so se emarili po tleh. A vendar se je top nabasal! Trebalo je dakle še kroglico spraviti v dno topa ter jo položiti na široko blazino strelnega bombaža. A predno se je to začelo, trebalo je v redu naložiti potrebne predmete v kroglo. Bilo jih je precej kaj pak: daljnovidni, papir, svinčniki in takove reči zraven množice termometrov in barometrov. Deli so notri i selenografično mapo od Beera in Moedlerja, ki na tanko kaže vse, kar se nahaja na nočnej kraljici, dalje troje

karabincev in veliko smodnika in svinca. — Ne zna se, kaj se nam pripeti, praví Maston. Ljudem ali pa živalim je lahko, da naš pohod nij vseč. Treba biti previdnim.

Kaj bi poleg tega še našteval razno obleko, ki je bila primerna in za mrz polarnih regij i za vročino ekvatorijalne širosti.

Maston je hotel, da bi se vzelo tudi nekaj živali soboj, ne par od vsacega rodu, kajti nij se mu zdelo potrebno, da bi se zelenci in guščerji, tigri in aligatorji in druge take hudo-mušne zveri po mesecu šetale. „Teh nečem, pravi predsedniku, a biki in krave, osli in konji bi nam pa v novej deželi res prinašali obilo dobička.“

— „Priznajem dragi moj, deje Barbicane, a pomislite, da se mi ne peljemo na luno v Noetovi barki. Naša kroglica nema temu niti prostora niti namena. Ostanimo dakle v mejah zmognosti.“

Po dolgem premotravanju se ipak določi, da se vzame na luno izvrstna psica, ki je bila lastnina necemu odborniku, pa nekaj perišč rodovitne zemlje in najkoristnejšega žita, ko bi se pripetilo, da na novej zemlji ne raste družega nič, ko osat pa kozje potice. Ostalo je še pitanje o živežu, kajti kroglica bi znala prižvižgati na tak del lune, kjer nobena stvar ne raste. Barbicane je tako ravnal, da se je

*) Glej štev. 160.

Magjarov), da za zdaj le v soglasi slovan-skega prvega gibanja kaj pridobodo. Zato je vse upanje, da se bodo Turkom sovražniki pomnožili.

Za gotovo to se ve da rumunske akcije nij pričakovati. Novejši telegram celo poroča, da se je senat, druga zbornica, izrekel za neutraliteto. Bog razumej zopet te patrone! Odvisno je torej vse od tega, kako se odloči prva zbornica in knez, kateri je baje samostalnejši nego se je mislilo. Morda bode vendar večji vpliv prve zbornice zmagal.

Mej tem pa dunajska „Presse“ javlja zopet, kar je bilo uže oni dan govorjeno, da se je zgodilo: Grški ministerski predsednik Komunduros je kralja, ki je sedaj na potovanji, prosil, naj brzo pride domov v Atene, ker se bode v grškej zbornici nasvetovalo 40.000 mož mobilizirati. Torej tudi Grki premišljajo: bi li, ne bi li?

Ko bi bili to prijatelji, zavezniki, politiki, ki iščejo zvez in prijateljstva za bodočnosti, davno bi bili uže v ognji in Turčija ne bi bila mogla skoro vse svoje sile zjediniti le proti malej ali najpogumnejši slovanskej Srbiji.

Jugoslovansko bojišče.

Včeraj se je morda kakova velika bitva bila ali se bije denes. Turki in Srbi je videti, da zbirajo svoje čete v to svrhu. Prvi so ofenzivo naznanili, o kretanji Srbov pa se več dnij nič ne izv.

Oficijalni telegram iz Beograda se glasi: Poskušnja Turkov na Drini prodreti, bila je od naše strani odbita. Turški oddele, ki je pri Mokrej gori v jugu Srbe prijel, bil je v beg zapoden. Turki ne stoje nikjer na srbskej zemlji. Dučić stoji še vedno pred Novo varošjo v prostorih, ki jih je Turkom vzel, torej je turška vest, da je bil zapoden, neresnična. (Srbi imajo sploh veliko posla, da turške laži popravljajo.)

O črnogorskih zmagah se poroča iz Cetinja 17. jul., da so se vse turške vasi na Gačkej planjavi udale Črnogorcem ravno tako

tvrdnjava Metohija, iz katere je posadka pobegnila v bližnje obkope. Sočica in Zimonić ostaneta tu ter bodeta pazila na te turške obkope in na sovražne vojake v njih. Knez Nikola je prišel pretečeno soboto na večer v nevesinjsko polje. Na jutrajšnji dan je zapovedan napad na Kasabo, ako se prej ne uda. Tvrdnjavo Zavala udala se je ravno tedaj, ko so Črnogorci hoteli s kanoni na njo streljati. V Gačkej udale so se še mnoge kule brez boja. Domači Turci prihajajo knezu naproti ter izjavljajo, da se predajo brez boja, ter ga lepo in ponižno pozdravljajo rekoč: Bog ti je bil na pomoč, gospodar!

Turški telegram iz Mostara 18. julija poroča: Oboroženo mohamedansko prebivalstvo iz okolice ima ukaz iti proti Blagaju. Turki so zaseli hribe in holme okolo mesta in na ravnini delajo nasipe, da bodo mesto Mostar branili. Tu bode torej oster boj. Ali kadar pa jedenkrat Črnogorci Mostar osvoje, potem je Hercegovina njih.

Iz Beograda se „Pol. Corr.“ piše: Belgradsko vojno vodstvo, dela hitro na to, da pomnoži armadne oddele, kateri so razpostavljeni na Ibaru, Timoku in na Drini. Vsa pripravna vojska je uže odšla k omenjenim oddelom. Če bodeta Lješanin in Alimpić pričela ofenzivno vojevanje nij še gotovo, da bode general Zah, kateri je definitivno na svojem mestu in katerega armada se je uže pomnožila na 18.000 mož brezi 3000 prostovoljcev ofenzivni naskok poskusil. General Zah mora, oni 13 milj dolgi in 8 milj široki del zemlje, kateri Črnogoro od Srbije loči in Bosno z Bulgarijo veže na vsak način osvojiti. To se pa zgoditi more le s pomočjo Črnogorcev. Pozabiti pa tudi se smemo, da so Turki utvrdili Novi Pazar, Sjenico, Novi Varoš, Prepolje, Plevje in Kolašin, nasprotno pa, da so Črnogorci uže pri Mostaru.

O vojevanji Črnogorcev došla so onemu listu pak sledeča poročila: Vrhovni poveljnik Hercegovcev, Peko Pavlović, katerega je knez črnogorski imenoval vrhovnim vojvodom, do-

bil je ukaz, naj Trbinje obsede; da bi to tvrdnjavo tako hitro osvojil, kakor druge, to nij nikakor pričakovati. Mustafa-paša, poveljnik tvrdnjave ima na razpolaganje: 1000 nizamov, 1 bataljon redifov in 3 tabore bažibozukov, kateri so pod poveljem bimbaže Mohamed bega Rossulbegovića. Tedaj je skupaj 3500 turške vojske v Trebinji, kateri so preskrbljeni s hrano na več tednov. Pred Trebinjem bode tedaj na vsak način dolgotrajen boj.

14. t. m. bila se je celi dan pri Nevesinji mej Črnogorci in Turki ljuta bitka in celo še v temnej noči. Na katerej strani je zmaga, razvidno je uže v tem, da so Črnogorci 16. t. m. v Blagaj marširali, tedaj na vsak način vrlo uspešno za Črnogorce. Vsled tega vlada v Mostaru velik strah, kateri je še povečan s tem, da je 80 turških prostovoljcev, kateri so se bojevali pri Nevesinji, prišlo ranjenih v Mostar. Vse štacune v Mostaru so zaprte. Kristijani so vsled tega še v večjem strahu, akopram jih Ali-paša tolaži.

Jeden črnogorski oddele prišel je v Glavsko, zgor Brenovske luke; vsled tega je zveza mej Dubrovnikom in Trebinjem popolnem zaprta, in Turki ne morejo ničesa, ne hrane niti municije v Trebinje več dobiti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. julija.

Cesar naš se snide 19. t. m. zvečer ob 10. z nemškimi cesarjem v Solnogradu.

Nekateri **ustavoverni** poslanci sklicujejo zbere volilcev in agitirajo zoper nagodbo z Ogersko.

Hrvatski sabor dela postavo o gruntnih bukvah in proračunu za to leto.

Vnanje države.

Rumunska vlada terja od Turkov, da se prizna historično ime Rumunija, da se vzame rumunski agent v diplomatičen kor v Carigradu, da le on ima pravico soditi tam Rumuncem, da se natanko meje določijo pri donavskih otocih, da Rumunija sme trgovinske, poštno in izročevalne pogodbe z družimi državami delati, da se Donavski Delta

sklenilo vzeti hrane za jedno leto. A treba je pristaviti — da se nikdo ne ustraši, da niso vzeli soboj krompirja, nego mesnih in sočivjinih konserv, ki se v hidravlično stiskalnico spravijo na najmanjši mogoči volumen in ki imajo v sebi veliko hranilnih snovij.

Tudi kakih dvesto litrov žganja in za dva meseca vode; kajti vsled zadnjih astronomnih opazovanj nij nihče dvomil, da je na luni dosta vode. Kar se tiče živeža, so bili prepričani, da ga morajo tudi najti gori, še Maston o tem nij dvomil, sicer bi pa ne bil sklenil iti tija.

— „Sicer pa, dragi kolegje, govori tajnik, ne bomo čisto zapuščeni od svojih pozemeljskih tovarišev, in sigurno ne bodo zaboravili na nas.“

— „Kako to umejete?“ vpraša stotnik Nichole.

— „Nič bolj jednostavnega, odgovarja Maston. Kaj ne bode naš top vedno tukaj? Dakle, kadar bode luna v ugodnih uvetih zenita, to je vsaj jedenkrat na leto, kaj ne morejo streliti k nam živeža, ki nas bode jedenkrat dosegel?“

„Hurá! hurá! zakriči jih več, veselih te modre ideje. To je pa modra beseda. Gotovo, da nas naši pridni drugovi ne ostave.“

— „Gotovo ne! tudi mi bomo zvedeli lahko kaj novega o zemlji. Vrag bi bil, da ne

najdemo sredstva, kako občevati sè zemeljskimi prijatelji.

Vse gleda v zaupanja polnega govornika, in vsakomu se njegove besede zde tako jednostavne, tako elementarne, lahke in vspeha si tako sveste, da bi bil moral res vsakdo zločinec biti, kdor bi se ne bil odločil, dati se izstreliti na luno.

Projektil je bil dakle pripravljen, le v cev deti ga je bilo še treba. To je bilo pač opasno, in vse se je treslo, kaj bi bilo, ko bi popokale verige, po katerih so ga spuščali na dno, a k sreči se nij prigodilo nič, in krogla, ki je dospela na tla, je bombaž le še bolj stisnila, da je morala impulzija pri strelu bivati še večja.

Ogenj!

Prvi dan decembra meseca pride, osodepolni dan; kajti ko bi se taisti večer krogla ne izstrelila, ob deseti uri šest in štirideset minut in štirideset sekund, preteklo bi više nego osemnajst let, da bi luna prišla zopet pod te uvete zenita in perigeja.

Vreme je bilo krasno; kljubu temu, da se je zima bližala, sijalo je vendar solnce gorko in zlatimi žarki negovalo ovo zemljo, katero je imelo zapustiti troje ljudij, idočih na nov svet. Kako je svet teško spal v noči, ki je bila pred tem dnevom, tako nepotržno čakanim! Kako je prsa težil tovor čakanja! Vsa

srca so klepala na vso moč, samo Mastonovo je trkalo, kakor po navadi. Še zmenil se nij kakor, da bi vsako noč v nabasanem kanonu spal.

Okolo topa se je bila zbrala nebrojna množica sveta; vse črno je bilo ljudij po travnikih, in nič ne pretiravam, ako trdim, da jih je bilo najmanj pet milijonov. Uže pred mesecem dnij so začeli taborovati tukaj. Vsi narodi celega sveta so imeli zastopnike tam: Rekel bi, da se ima jezik zmešati, kakor o bibličnih časih babilonske kule. Različni razredi ameriškega prebivalstva so bili tamo bankirji, kmetovalci, mornarji, komisijonarji, trgovci, brodniki, uradniki — vse se je tam naslanjalo na komolec. — Do večera prvega decembra je bilo vse nekako tiho; le šumelo je, kakor v čebelnem panju; tako je vselej pred velikimi katastrofami; neizrazna čuvstva se polastujejo srca.

Proti sedmém ipak ta teški molk mine. Luna se prikaže na obzoru. Več milijonov hurá pozdravi jo, da je prišla. Vpitje je donelo do nebes, pleskanje se je čulo od vseh krajev, a srebrna Seleno je mirno lesketala se na občudovanja vrednem obloku ter je ljubkala pijano množico z najljubeznijimi žarki.

Zdaj pride trojica neustrašenih potnikov. Ko jih množica zagleda, se vpitje podvoji. Jednodušno, v jednom trenutku zadoni iz pet

jim dá (Dobruđa) in smejo Rumunci trgovati po vseh vodah, ki ob njih brežijo.

Angleško deputacijo, katera je pri lord Derbyju ministru vnanjih zadev prosila naj se Anglija ne vtiče vojno v vnanje zadeve, vodil je poslanec in znani učenjak John Bright. On je ministru izročil spomenico podpisano od 40 udov parlamenta in še 571 odličnih oseb iz vseh strank. Minister je skoro obljubil nevtralizeteto. Torej Angleži, ki so uže tako s pomorsko sabljo rožljali umikajo se nazaj in prepuščajo Turka osodi.

Dopisi.

Iz Zagreba 17. julija [Izv. dop.] (Intresantneje allineje iz Makančevega govora.) „Ja nisam odgovorni ministar, no vojnik Nj. Velič. kome jedino odgovaram, izpovjedio je jednom general Mollinary. Prem priznajem da i absolutistička vlada odgovara javnomu mnienju i povusti, to s druge strane ipak znadem, da toj odgovornosti posve nedostaje ustavni i parlamentarni efekt.

Godine 1873. rekao je svietli ban, odgovarajuć mi na jednu interpalaciju da će, nuspie li za godinu dana s utielovljenjem krajine odstupiti.

Godine 1874. obrekla je Nj. preuzvišenost u idućem proleću izvesti spojenje viših sudišta (krajjskih s hratskim) a g. Živković nas je uvjeravao, da će u ovom saboru već sjediti i krajjski zastupnici.

Kad bi Ugarska htjela, svakim pokušajem odpora odprhnuo bi g. Mollinary kao preje. Nu Magjari potigli su što su htjeli. — U pogledu zajedničkih posla podredjena je krajina ugarskomu saboru i ugarskoj vladi, a u autonomnih poslovih vole viditi na čelu krajine generala Mollinarya, nego li sabor hrvatski. Po tom mi se čini, da g. Mirko Hrvat nije potražio pravo vrelo zaprieka spojenja viših sudišta.

Niti si ne mogu misliti, odkud tolike ambicije u generala Mollinarya, kad i onako znade, da bi nakon provedena sjedinjenja sudova ostao ipak glavarem krajine ili pače, da ga i odkuda

milijonov grl narodna slavodatka Zjedinjenih držav, in „Yanke doodle“ se je razlegala, kakor užasen grom do najskrajnih mej atmosferinih. Potem petje potihne, zadržane harmonije počasi umolknejo in preko ginjene množice se čuje zopet molčko mrmranje.

Ura udari deset. Čas je vvesti se v kroglo. Barbicane je bil uredil svoj časomer na desetinke sekund po onem inženirja Murchisona, ki je imel ogenj spustiti v strelivo.

Trenotek ločenja pride. Vse je ginjeno. Celo Maston je nekje pod svojo suho trepalnico našel neko staro solzo, da jo je spustil pri tej priliki na tla! Nekoliko minut pozneje so bili potniki zaprti v top. Kdo bi mogel narisati občo ginjenost?

Luna je šla čista kakor kristal — preko obzora, ugasovaje gredoč vse zvezde; uže na pol pota proti zenitu. Vsakdo dakle lahko umeje, da se je začelo uže meriti pred cilj, kakor lovec strelja pred zajca, ako hoče da ga dobi.

Užasno molčanje je spremljalo cel ta prizor. Niti jedna sapica si nij upala dihniti! Niti jedna prsa ne geniti se! Srca se nijso osmelila dalje biti: vse je zrló v ogromno žrelo orjaškega topa.

Murchisone gre z očesom za iglo svojega časomira. Še štirideset sekund je manjkalo, a vsaka se mu je činila dolga, kakor vek.

odmaknu, a ono bi uvijek jošte ostao visokim vojničkim častnikom in dostojanstvenikom, dočim našoj gospodi nakneš li ju s njenih kurulskih stolica, nepreostaje ino, no počí penziju.

Njegova Pruzvišenost nije u tom smjeru ni u pitanja utjelovljenja krajine, ni u spojenju višjih sudova ništa predvzela. Po mom su s toga mnienju nutielovljenju krajine prvi krivi Magjari i Niemci, a iza ovih u drugom redu oni, koji so pomogli ugušiti narodnu sviest.

Dok Austro-Ugarska podržaje monstre-kazionu — mislim vojnu krajinu — dotle radje vidim na čelu njene uprave generala Mollinarya no i kojeg člana konzorcija naših današnjih političkih kapacitetah, jer se je on u najernijih svoje vladavine pokazao nesklonim političkomu švindelu i šovinizmu, koji se na burzi hrvatske politike od strane hrv. vlade tjera. (Predsjednik poziva govornika na red.)

Domače stvari.

— (Umetnost.) Sliko Maksovo, Krišćeva glava na prtu svete Veronike, ki je zdaj v redući razstavljená, močno hodijo gledat. Ta slika je imela dozđaj po svetu toliko čudovitega vspeha, kakoršnega nobena druga v naših modernih časih. Od slikarja jo je kupil nek Lehmann, znan trgovec s slikami v Pragi, (ki je bil tudi posestnik Makartove Katarine Cornara) za 12.000 gld. A ni tržec ni slikar sta mogla tačas slutiti, da bode podoba kedaj tako slavo delala svojemu stvoritelju. Lehmann je s podebo šel v London, vender nij mogel nikjer prodreti z njo, dokler se mu ne posreči, pokazati jo pri soareji necega ministra, kateri je bil imenitne umetnike, žurnaliste in najbolj veljavne poznatelje umetnosti povabil. V tem zbirališči je bila podoba izpoznana kot jeden največjih umotvorov, ne toliko vsled mojsterske tehnike, temveč zarad izraza obraza, ki kaže globoko bolest in tužnost, zjedinjeno z neizrekljivo miloto. Londonsko občinstvo bilo je očarano od tega obličja, celo leto so se gnetili pred njo gledalci v Franch-Gallery, kjer je bila videti. Kritika bila je o njej jedina po vseh

Pri dvajseti vse vzdihne, in vsi so znali, da potniki v topu tudi brojé te strašne sekunde. Osameli kriki se čujejo:

„Trideset pet! — trideset šest! — trideset sedem! — trideset osem! — trideset devet! — štirideset! Ogenj!!!

Murchison pritisne in električni tok požene električno iskro v top.

Strašen pok, neslišán, nadčlovešk kakoršnega nikdo posneti ne more, niti bučanje groma niti pokanje podzemeljskih prevratov, rodi se v jednom trenotku. Orjašk ognjen snop švigne iz drobja zemlje kakor iz kraterja. Zemlja se vzdigne in teško, da je kdo v sredi goreče soparice videl leteči projektil.

Ko se je beli ognjeni snop vzdignil proti nebu do čudežne visokosti, razsvetil je bil celo Florido in nekaj časa je v precejšnjem delu dežele dan nadomestoval noč. Sto milj daleč v morje se je videla ta grmada v zraku in več nego jeden kapitan je zaznamoval v svojej bordnej knjizi prikazen orjaškega meteora. — Neizrečeno je bil zagrmel top. Dežela se je bila notri do drobja pretresla. Niti jeden gledalec nij bil obstal; vse je ležalo kakor snopje za žetve. Kateri so bili blizu topa, nesel jih je puh več metrov preko glav njihovih sodržavljanov. Tristo tisoč ljudij je oglušelo, kakor bi trenil. Ves naravni red je bil zmešan. Drugo jutro se solnce prikaže

merodajnih časopisih o tem, da je to umotvor prve vrste po svojem duševnem izrazu, da je tudi ona umetnija, da Kristus, kadar se gledalec oddaljša, odpre oči in je videti, kakor da bi z nepovedljivo milobo za toboj gledal, — prave umetniške vrednosti. Na Dunaji je imela podoba tudi velikansk vspeh.

— (Naturen čudež.) Iz Hotédržice se nam 18. julija piše: Denes smo opazovali 5 do 6 let staro hruško v vsem njenem pomladanskem cvetji. Hruško drevo ima osem lepo belo razcvetenih šopkov. Kaj tacega se tu pri nas še nij prigodilo o tem času, ker navadno vse sadno drevje maja meseca odcvete, čeravno živimo tu v mrzlih rovtarskih hribih.

— (Na smrt obsojen) je bil v Celji 16. t m. France Skorjak, zavoljo umora in tatvine.

— (Ubog na duhu.) Piše se nam: Te dni je bila pri nekej sodnji na Dolenjskem obravnava, ki je prouzročila dosti smeha navzočnim. Nek 25 let star človek namreč ves čas svojega življenja nij bil prišel dalje, ko od svoje rojstne vasi pa k farnej cerkvi. Ko so mu vsi domači pomrli in je ostal samo njegov očam še v hiši, terjal je od njega doto. A očmu je bilo znano, da ljudje o fantu govore, da je malo prismojen; ko ga torej ta toži, pove sodniku, da dote ne more izplačati, ker je tožnik „trapast“. Sodnik se hoče o tem prepričati in pokaže tožniku banknote po 1 gld., 5 in 10 gld., ter ga vpraša, koliko plačajo. Onega po jednom goldinarji je poznal, ker ga je uže videl; onega za 5 je cenil za 7, onega za 10 pa za 13 goldinarjev. — Razumeje se, da je tožbo izgubil in mora biti še brez dote, akoravno je polnoleten in sicer pri čistej pameti, samo hribovec je, po svetu nij nič prišel.

Razne vesti.

* (Potres na Dunaji.) Na Dunaji je bil 17. tega meseca ob dveh po polu dne silen potres, tako, da so zvončki sami zvonili, stropje padali, zidovi pokali, omet se od zidov krušil, dimniki podirali, in so ljudje iz hiš bežali,

na nebesu polnem oblakov. Težak in neprodren zastor se vstavi mej nebo in zemljo. Ta prvi dan je vsakdo hotel prodreti gosto odejo oblakov, da bi videl, kaj se godi s projektilom.

Znam, da tudi marsikaterega bralca to skrbi. Naj mu povem, da je dan kluba Belfast v jednomer opazoval z velikanskim teleskom, zaba dava jednajst dnij. Stoprav dvanajestega decembra je njegovo opazovanje vspešno, le čujte, kako noto je izdal v imenu topovega kluba:

Longs-Peak 12. decembra.

„Projektil, ki se je palmil iz orjaškega topa, je zapazil Belfast pa g. Murchison, ob osmeh in sedeminštirideset minut zvečer, ko je luna stopila v zadnji krajec. Ta projektil svojega cilja nij dosegel. Šel je ob strani, a tako blizu, da ga je privlekovanje lune obdržalo. Tukaj se je njegovo ravnočrtno premikanje spremenilo v okrožno in postal je projektil pravi pravcati satelit lune. Hitrost njegovega sukanja se ne pozna. Dve hipotezi se zdaj lahko postavijo: Ali ga bode luna na-se potegnila in potniki bodo dosegli svoj cilj, ali pa bode v nespremenljivem krogu projektil sukal se okolo lune do konca dnij. To nam bode opazovanje odkrilo; a zdaj more opazovalni odsek topovega kluba le izreči, da je solnčemu sistemu dal novo zvezdo. J. Belfast.“

zunaj hodeči pa baje prav videli valove potresa. Posebno jude na borzi je potres tako prestrašil, da so skozi vrata in okna ven dirjali, misleči, da jim je Jehova za grešno peto. * (Strah pred kugo.) Časopisi se uže boje, da bodo turški vojaki iz Azije v Srbijo in k nam zanesli kugo. Na bojiščih pak se utegnejo še druge epidemije same roditi in po Evropi razploditi. Tako utegnejo priti časi, ki bodo človeški rod bolj kosili kot puška in bajonet.

* (Praška trgovska akademija), katera je letos 16. marca dvajsetletnico svojega ustanovljenja praznovala, sme se s popolno savestjo ponašati, da je ona prvi zavod v omejenosti stroki in to v celej Avstriji. Kljub temu, da ima povsodi mnogo konkurentov, kakor v Pragi, na Dunaji in drugod v Avstriji, razcvetela je ta akademija pod vodstvom ravnatelja g. Karla Arenza, — na mesto izglednega zavoda, katere izvrstna organizacija se odlikuje v stroki trgovskega poduka pred vsemi domačimi in inozemskimi jednacimi zavodi, in bode gotovo vsacemu jednacemu zavodu kot izgled. Mnogo učencev, ki so to akademijo obiskali, zavzemajo sedaj odlična mesta na različnih krajih kot bankini ravnatelji, vodje tovarn itd., in vsi ti dajejo gotovo izvrstno izpričevalo omenjenega zavoda. V tekočem šolskem letu obiskalo je 250 dijakov trgovinsko akademijo, to je sicer prav visoko število v tako slabih časih. Dijakom dovoljeno je biti tudi jednoletnim prostovoljcem, ter uživajo ako oboléli brezplačno postrežbo v trgovinske bolnici.

Dunajska borza 19. julija.

(izvirno telegrafovo poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 z'd	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	—	—
1860 arz. posojilo	112	25	—
Akcije narodne banke	868	—	—
Kreditne akcije	144	90	—
London	127	—	—
Napol.	10	11	—
C. k. cekini	5	90	—
Srebro	101	25	—

V Kamniškej čitalnici

se takoj v najem daje

gostilnica

na najboljšem prostoru v mestu, s prostornimi sobami, velikim hlevom in veliko kletjo. (227-1)
Več se izve pri čitalničnem odboru v Kamniku.

V Škofjeji Loki

na Gorenjskem,

prodaje se po nizkej ceni na sredi glavnega trga stoječa hiša št. 120 v dva nadstropja, s prostornimi sobami, kuhinjami, štacuno, dvema hlevoma in prostornimi kleti pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji.

Več iz prijaznosti pri gospodu Avgustu Deisingerju v Škofjeji Loki. (226 1)

Umrli v Ljubljani

od 14. do 16. julija:

Franjo Wajda, 19 l., sin višjega konduktarja, za sušico. — Anton Rossi, 49 l., v prisilnej delavnici, vsled dysenterije. — Antonija Zupančič, 21 l., v bolnici, za jetiko. — Franjo Istenič, 22 l., v bolnici, za jetiko. — Ivan Štaman, 31 l., vsled dysenterije. — Marija Grohar, 40 l., v bolnici, za jetiko.

Smrti.

18. julija:

Evropa: Berli iz Trsta. — Dvornik iz Radovljice. — Weis iz Siska.
Pri bavarskem dvoru: Lukič iz Zadra.
Pri Zamorci: Fretnar iz Gradca. — Maković iz Zagreba.

Polytechnická škola

ve Frankenbergu (v Sasich).

Pro vzdělání

Ingenieurů strojů, Zeměměřičů, Lučebníků (úplně zařízené Laboratorium), Strojvedoucích.

Přípravka pro jednoroční dobrovolníky.

Prospekty zasílá ředitelstvo zdarma a na dopisy odpovídá se též česky. (229-1)

Zahvala.

Za sočutje in spremstvo sprevoda nepozabjive

Ane Navratil roj. Kramarić,

izreka prisrčno zahvalo

Žalujoča rodbina.

Metlika, 18. julija 1876. (228)

Št. 408.

Oznanilo.

V predmestji Lož poleg Gregoraševega poslopja se bode bodoči mesec restavriral stari vodnjak in napravila nova primerna sesalka (pumpa). — Podvzetniki, kateri bi hoteli isto delo izvršiti, naj se ustmeno ali pismeno oglašijo do 10. avgusta 1876 pri podpisnem, kjer izvedó tudi dotične pogoje itd.

Občinsko glavarstvo mesta Lož,
dne 15. julija 1876.

(224-2)

Lah l. r., župan.

Nepremakljive in za peljati

Mlatilnice na cveke

ročne in za vlačenje

od 1—6 konj

izdeljujejo. kot specialiteto

Umrath & Comp., v Pragi

gospodarskega orodja strojna fabrika.

Čeniki in podobe zastobj. Za vsak stroj se jamči. (188-5)

ZALOGA

pri

gosp. Josipu Debevču v Ljubljani.

Denes četrtek 20. julija 1876

in vsak sledeči dan:

Velika predstava

z novo izbranim programom.

(223-3)

K sklepu:

„ŠNEWITTCHEN.“

Velika fantastična čarovna pravljica Grima izdelana za Cirkus ter predstavljena po ravnatelju Sidoli s navlašč zato uglasbeno godbo. Predstavlja se s 95 otroci in v starosti od 10—12 let s popolnim novimi rimskimi triumfimi vozovi poleg pa še s štirimi nalašč zato napravljenimi kočijami, v katere so upreženi Miniatur-pony in Trakenski žrebci vkupaj je tedaj 15 konj. Spremistvo princa mej tretjim dejanjem. Španjski grotesk-tamburin-ples, plešejo ga 8 otrok v navlašč zato napravljene obleki.

Kasa se odpre ob 6. uri. Začetek točno ob 8. uri.

Jedina trgovina na Dunaji!

katere je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30% znižati in ta je.

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Bettelheima & Co.,

Dunaj, Kärntnerstrasse 14, v bazarju.

Veljalo je na primer.

	prej	sedaj		prej	sedaj
6 žlic za kavo	gl. 3.50,	gl. 1.50	1 posodica za slad-		
6 navadnih žlic	" 7.50,	" 2.75	kor s pokrovom	gl. 4.—,	gl. 1.20
6 nožev za obed	" 7.50,	" 2.75	6 mal. tas za sladkor	" 3.50,	" 1.20
6 vilc	" 7.50,	" 2.75	1 posodica za maslo	" 3.—,	" 1.50
1 vel. žlica za juho	" 5.—,	" 2.50	3 korke s podobami	" 3.—,	kr. 90
1 " " mleko	" 3.—,	" 1.50	1 par svečnikov	" 6.—,	gl. 3.—
1 moka skledica z žlico	" 6.—,	" 3.—	1 majolka za čaj	" 8.—,	" 6.—
			1 posoda za oije i oset	" 8.—,	" 5.—

Posebnege opazovanja vredno!

6 nožev,	vseh 24 komadov v	6 desertnih nožev,	vseh 24 komadov v
6 vilc,	elegantnem etuiju na-	6 " vilc,	elegantnem etuiju
6 žlic	mesto gl. 24 samo	6 " žlic,	namesto gl. 26
6 žlic za kavo,	9 gl. 50 kr.	6 poslavcev za nože,	samo gl. 9.75.

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra, škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20.

Jako lepe tase, majolke za kavo in čaj, service za čaj, stojalca za pogrncne mize, grandole, posipalci za sadkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zobotrebe, sponke za servijete itd. itd. Na vzunaj razpošilja se točno in vestno proti poštnem povzetku. Na zahtevanje dopošilja se tudi razločeni cenik brezplačno. (142-9)